

PAPER

O'QUVCHILARNI AMALIY TOPSHIRIQLAR BAJARISHGA QIZIQTIRISHDA PSIXOLOGIK JIHATLAR

Qulmamatova Xurshida Abduxamidovna^{1,*}

¹Termiz davlat pedagogika institutining o'qituvchisi

*Odilovsanjarbek1999@gmail.com

Abstract

Ushbu maqolada texnologiya fani mavzularini o'quvchilarga qiziqarli va sifatli o'qitishda amaliy topshiriqlardan samarali foydalanish tushintirilgan. Shuningdek, o'quvchilarni texnologiya faniga bolgan qiziqishni oshirish, layoqadi, yangi goyalari, ijodiy fikrlashi, mustaqil ishlarni bajara olishida amaliy topshiriqlar bajarish konikmalarini psixologik jihatlarni rivojlantirishning ahamiyati yoritilgan.

Key words: amaliy, topshiriq, loyiha, qiziqish, pedagogik, psixologik, dars, togarak, mustaqil talim, vosita, jihozlar, texnika, tarif, tushuncha.

ASOSIY QISM

Hozirgi davrning talablariga kora talim tizimini takomillashtirish zarur vazifalardan biri hisoblanadi. Umumtalim maktablarining texnologiya fanidan o'quv ustaxonalarini moddiy texnik bazasi organilib, dars jarayonlari kuzatilib, tahlil qilinganda jihozlanmagan xonalar, tikuv mashinalarni nosozligi va ayrim fan o'qituvchilarini darsga yetarlicha tayyorgarlik kormaganligi kuzatildi. Bunday holatlarda o'quvchilarni fanni organishga bolgan qiziqish susayib ketishi mumkin. O'quvchilarni chuqur bilimli bolishida nazariy bilimlarni amalda qollashlari uchun amaliy topshiriqlar bajarishni orgatish zarur. Buyumlarni tayyorlash usullarini o'quvchilarga orgatishda quyidagi psixologik jihatlarni shakllantirish lozim. Bularga quyidagilar kiradi: 1. O'quvchilarning motivatsiyasini oshirish. Amaliy topshiriqlar o'quvchilarda texnologiya faniga bolgan qiziqish va motivatsiyani oshiradi. O'quvchilar real muammolarni hal qilishda ishtirok etish orqali ozlarini texnologik jarayonlarning bir qismi sifatida his qilishadi. Bu, oz navbatida, ularning oqish motivatsiyasini kuchaytiradi va fan boyicha yaxshiroq natijalarga erishishlariga yordam beradi. 2. O'qituvchilarning metodik yondoshuvlarini takomillashtirish. Amaliy topshiriqlarni bajarish jarayonida o'qituvchilar ozlarining metodik yondoshuvlarini takomillashtirish imkoniyatiga ega boladilar. O'qituvchilar o'quvchilarning yondoshuvlarini, qiziqishlarini va ehtiyojlarini yaxshiroq tushunib, talim jarayonini yanada samarali tashkil qilishlari mumkin. 3. O'qituvchilarga revleksiv, kognitiv va affektiv xarakterdagi hissiy jarayonlar

orqali amaliy topshiriqlarni qisqa muddatga tez, oson va har xil usullarda bajarishni shakllantirishga komak boladi. Texnologiya fani, o'quvchilarga zamonaviy hayotda muvaffaqiyatli bolish uchun zarur bolgan konikmalarni shakllantirishda muhim orin tutadi. Bu fan orqali o'quvchilar yangi texnologiyalarni organish, konstruktiv fikrlash, muammolarni hal qilish va kreativ yondoshuvlarni rivojlantirishni oz ichiga oladi. Texnologiya fanini o'qitishda amaliy topshiriqlarni bajarish usullarini orgatish esa nafaqat bilim berish, balki o'quvchilarni ozaro hamkorlikda ishlash, oz fikrini ifodalash va texnologik jarayonlarga faol jalb qilishga yordam beradi. Bunda quyidagilarga amal qilinadi:

1. Nazariy bilimlarni amaliyotga tatbiq etish. Texnologiya fanining asosiy maqsadlaridan biri, o'quvchilarga nazariy bilimlarni amaliy ishga tatbiq qilishni orgatishdir. Amaliy topshiriqlar o'quvchilarga organgan nazariy bilimlarini real muammolarni hal qilishda qollash imkonini beradi. Bu yondashuv o'quvchilarning fikrlash qobiliyatlarini oshiradi va ularni texnologik jarayonlar bilan tanishtiradi. Masalan, o'quvchilar maktabdagi kompyuter texnikasini organish yoki dasturlash asoslarini organayotganda, ular amaliy topshiriqlar orqali ushbu bilimlarni togridan-togri texnologik jarayonlarda qollashni organadilar. Bu esa ularni kela-jakda texnologik ozgarishlarga moslashish va innovatsion yechimlarni ishlab chiqishda tayyor qiladi.

2. Konstruktiv fikrlashni rivojlantirish. Amaliy topshiriqlar o'quvchilarda konstruktiv fikrlash va muammolarni hal qilish qobiliyatini rivojlantiradi. Masalan, texnologiya fanida berilgan

topshiriqni bajarishda oquvchilar ozlari qarorlar qabul qilishadi, muammoni qanday hal qilishni oylashadi va natijalarini baholashadi. Bu jarayon oquvchilarning fikrlash darajasini oshiradi va ular oz yechimlarini yaratishda ijodiy yondoshuvni qollashni organadilar.

3. Tezkor qaror qabul qilish konikmalarini rivojlantirish. Texnologiya fani oquvchilarni tez va samarali qarorlar qabul qilishga orgatadi. Amaliy topshiriqlar orqali oquvchilar real vaqt rejimida qaror qabul qilishni organadilar, masalan, loyihalar yaratishda texnik yechimlarni aniqlash yoki dastur tuzishda muammolarni hal qilishda tezkor va to'g'ri qarorlar qabul qilishni talab qiladi. Bu konikmalar esa nafaqat texnologiya sohasida, balki kundalik hayotda ham juda muhimdir.

4. Hamkorlikda ishlash va jamoaviy muvaffaqiyat. Texnologiya fanini o'qitishda amaliy topshiriqlarni bajarish jarayonida oquvchilar jamoaviy ishlash konikmalarini ham rivojlantiradilar. Kollektiv ishlar oquvchilarga ozaro fikr almashish, bir-birining goyalarini baholash va umumiy maqsadga erishish yolida birgalikda ishlashni orgatadi. Bu jarayon, shuningdek, oquvchilarda rahbarlik, tashkilotchilik va jamoada ishlash kabi muhim konikmalarni shakllantiradi.

5. Texnologik yechimlar yaratuvchisi bolish. Amaliy topshiriqlar yordamida oquvchilar nafaqat mavjud texnologiyalarni organadilar, balki ozlarini texnologik yechimlarni yaratishda sinashadi. Oquvchilar loyiha tuzish, yangi dasturlar ishlab chiqish yoki qurilmalarni loyihalash orqali ozlarini texnologik innovator sifatida korsatish imkoniyatiga ega boladilar. Bu ularda oziga bolgan ishonchni oshiradi va ularni mustaqil ishlashga orgatadi.

XULOSA

Xulosa qilib aytganda, texnologiya fanini o'qitishda amaliy topshiriqlarni bajarish usullarini orgatish oquvchilarga nafaqat texnologik bilimlarni ozlashtirishda, balki ularni real hayotdagi muammolarni hal qilishga tayyorlashda ham muhim ahamiyatga ega boladi. Bu jarayon oquvchilarning fikrlash konikmalarini, tezkor qarorlar qabul qilishni, hamkorlikda ishlashni va innovatsion yondoshuvlarni rivojlantirishga yordam beradi. O'qituvchilar amaliy topshiriqlarni samarali tashkil qilish orqali oquvchilarning texnologiyaga bolgan qiziqishini oshirishi va ularni kelajakdagi muvaffaqiyatlarga tayyorlash i mumkin.

References

1. Ozbekiston Respublikasi Prezidenti Sh.M.Mirziyoyevning "Beshta muhim tashabbusi". Toshkent, "Xalq so'zi" gazetasi 21mart 2019-yil. №55 (7285) 1-bet
2. R.M.Sarsenbayeva "Mehnat talimi negizida oquv-tarbiyaviy tadbirlar otkazishning ilmiy-metodik asoslari". Avtoref.dis. ...ped. fan. nom.-T.:2004. -20 b.
3. O.O.To'hirov "Texnologiya fanini o'qitishda zamonaviy yondashuvlar va innovatsiyalar moduli boyicha" Oquv-uslubiy majmua. Toshkent. 2018-yil.
4. Yu.K.Babanskiy "Hozirgi zamon umumiy talim maktabida o'qitish metodlari". Oquv qollanma.Toshkent. O'qituvchi, 1990-yil.
5. Imanov B.B. Urok Kak Faktor Povsheniya Kachestva Obrazovaniya SCIENCE AND WORLD International scientific journal. №7 (83), 2020.
6. X.A.Qulmamatova "Texnologiya darslarida sxemalardan foydalanishning forma va metodlari". ARES academic research in educational sciences, Scientific Journal Impact Factor. 2021/5. 978-bet.
7. Kh.Kulmamatova "To develop students skills in completing graphic assignments in technology classes". EUROPEAN MULTISCIPLINARY JOURNAL OF MODERN SCIENCE. Impact Factor:7.4, 04.06.2022, 31-34-betlar.
8. Kulmamatova Kh. Performing practical tasks in technology and assessing the quality of the lesson // "Society and innovations" -in Sciencye. Vol. 4. DOI: <https://doi.org/10/47689/2181-1415-vol4-iss-pp3-2023>. 2-son.
9. Qulmamatova X.A. Oquvchilar texnologiya fanini o'qitishda amaliy konikmalarini rivojlantirish uchun topshiriq tanlash // Globallashuv jarayonida innovatsion talim va milliy tarbiya: integratsiyaga xos muammolar, bahslar va yechimlar. Xalqaro ilmiy-amaliy konferensiya materiallari toplami. -Termiz, -2023.
10. Z.Sattorova, N.Abdusalomova, N.Ahmedova "Texnologiya" Toshkent.. "Ozbekiston" 2019-y. 9-sinf uchun darslik.